

KANSALLISEN KOKOOMUSPUOLUEEN VAALIOHJELMA

(Hyväksytty yleisessä puoluekokouksessa Helsingissä 23-24.4.1922)

KANSALLISEN KOKOOMUSPUOLUEEN YLEISET PERIAATTEET

Missä valtiollinen ja yhteiskunnallinen toiminta ei perustu niihin luonteenominaisuuksiin ja tehtäviin, jotka ovat kullekin kansalle annetut, siinä jää tämä toiminta juurettomaksi ja tuloksettomaksi. Ainoastaan lämmin rakkaus omaan kansallisuuteen sekä selvä tietoisuus kansakunnan kyvyistä ja tehtävistä tarjoo, toiminnalle kansakunnan hyväksi sen välttämättömät edellytykset. Kansan korkea tehtävä on yhteisvoimin väsymättä työskennellä sen osalle tulleen pyhän perinnön kartuttamiseksi sekä kehittää ja lujittaa niitä muotoja, jotka ovat välttämättömät, jotta tuo perintö voisi kasvaa ja ilmetä yhä runsaampana. Ainoastaan näin menetellen kansakunta on uskollinen itselleen, täyttää sille annetun tehtävän ja tuo oman lisänsä ihmiskunnan yhteiseen omaisuuteen.

Kansallinen Kokoomuspuolue pitää kaiken toimintansa ylimpänä ohjeena suomalaisen kansallishengen ja isänmaallisen yhteistunnon kohottamisen sekä pyrkimyksen valtion ja yhteiskunnan lujittamiseen.

Kallis on se perintö, minkä kansamme nykyinen sukupolvi on edeltäjiltänsä saanut. Sukupolveen toisensa jälkeen on istutettu kristillinen usko ja siveellinen elämäntapa. Menneet sukupolvet ovat siitä etsineet sydäntensä syvimmälle kaipuulle tyydytykselle, ohjausta elämän tärkeimmissä kysymyksissä, johtoa ja voimaa siveelliseen vaellukseen. Nykypolven tärkeä tehtävä on sisällisesti omistaa ja tulevien polvien hyväksi kartuttaa sitä hyvää, mikä täten oli sen osalle tullut. Kristillisen uskon ja siveellisen maailmankatsomuksen turvissa on kansamme perheelämä kehittynyt yhteiskuntarakennuksen lujaksi perustaksi. Ne voimat, jotka nykyään pyrkivät särkemään perhesiteitä, vähentämään vanhempien vastuunalaisuuden tuntoa toisiansa ja lapsiansa kohtaan sekä lasten kunnioitusta ja kuuliaisuutta vanhempiaan kohtaan, tuottavat kansakunnalle suurta vaaraa. Näitä vastaan on sentähden kaikella voimalla noustava.

Työskentelyssä karun maamme raivaamiseksi hedelmää kantavaksi ja sen kansan saattamiseksi osalliseksi korkeamman hengenviljelyksen antimista on maassamme kehittynyt elinvoimainen talonpoikaisviljelys, joka on kansallisten edistyspyrkimysten luotettava pohja. Ahkeruudella ja vaatimattomalla elämäntavalla on maan väestö köyhissä oloissamme tehnyt mahdolliseksi pääomain saannin kansan yleisiä tarpeita varten.

Kansallinen Kokoomuspuolue tahtoo säilyttää sen, mitä kansamme on aikaisemmillä sukupolvilta arvokasta perinyt, niin kuin kansan uskonnon, tervehenkisen perhe-elämän, elinvoimaisen talonpoikaisviljelyksen ja säästäväisyyden.

Vanhastaan kansamme on olkeusjärjestyksessään nähnyt turvan köyhälle yhtä hyvin kuin rikkaallekin. Lainkuuliaisuus on liittänyt yhteiskunnan lujasti yhteen. Mutta viime vuosikymmenien säännöttömät olot ovat suuresti horjuttaneet oikeusjärjestyksen

kunnioitusta. Lain arvovalta on vähentynyt huolestuttavalla tavalla. Jopa on maassamme viime vuosina esiintynyt voimakasta yhteiskunnanvastaista kiihoitusta, joka hävittämällä lain kunnioituksen valmistelee uutta kumousyritystä. Huolimatta siitä, että Korkein oikeus on julistanut kommunistisenpuolueen toiminnan rikolliseksi, esiintyy se edelleen julkisesti valtiollisella puolueena. Kaikkeen tähän sisältyy vaara, joka uhkaa saattaa kansamme perikatoon. Sen vastustamiseksi ovat kaikki kansamme hyvät voimat koottavat.

Oikeusjärjestystä oli voimakkaasti suojeltava Valtion- ja yhteiskunnanvastaista yllytystä on vastustettava sekä vakaumuksen että lain keinoin.

On työskenneltävä vakavan siveellisen hengen, lain kunnioituksen ja kansalaissovun vahvistamiseksi.

Itsenäisyyden säilyttäminen ja turvaaminen asettaa kansallemme taloudellisesti suuria vaatimuksia. Tvö kansan kaikinpuoliseksi kohottamiseksi vaatii niinkään lujaa taloudellista pohjaa. Kaikkia yrityksiä, jotka tarkoittavat kansantaloudellista vaurastuttamista, tehtiinpä niitä maatalouden, teollisuuden, kaupan ja liike-elämän tai muun elinkeinotoiminnan alalla, on sentähden voimakkaasti tuettava. Niinkään on edelleen työskenneltävä vähävaraisten kansankerrosten taloudellisen aseman parantamiseksi. Ne uhraukset, jotka sitä varten tehdään, tuottavat kansalle kokonaisuudessaan runsaan sadon.

Maan varallisuutta ja taloudellista itsenäisyyttä on kaikin keinoin edistettävä. Yritteliäisyyttä on kannustettava, kaikkea hyödyllistä työtä, niin henkistä kuin ruumiillista, on luettava.

Tarmokkaasti on tehtävä sellaista uudistustyötä, joka kohottaa vähäväkisiä kansankerroksia.

Näiden periaatteiden mukaisessa maan asiain johdossa ja työskentelyssä niiden toteuttamiseksi Kansallinen Kokoomuspuolue näkee kansamme tulevaisuuden lujat takeet.

KANSALLISEN KOKOOMUSPUOLUEEN ULKOPOLIITTINEN OHJELMA

Raskaankin sorron aikana kansamme on torjunut kaikki yritykset sen sulattamiseksi muihin kansoihin. Rajoitetussakin itsenäisyydessä se näki kansallisen menestymisensä turvan. Sentähden se väsymättä työskenteli sen säilyttämiseksi ja kehittämiseksi. Verisen maailmansodan lopussa vihdoinkin koitti Suomen kansalle täydellisen itsenäisyyden ja vapauden päivä. Ne uhrit, jotka sen itsenäisyys vaati, se nurkumatta kantoi, vaikkakin nähden syvällä surulla, ettei niitä vaadittu yksinomaan vieraan vastarinnan murtamiseksi. Täten saavutetun itsenäisyyden turvaaminen ystävällisessä kanssakäymisessä muiden kansain kanssa on Suomen ulkopoliittikan tärkein tehtävä. välitettävästi on kansamme pakko erityisellä huolella seurata olojen kehitystä itäisessä naapurimaassamme. Sieltäpäin ylläpidetty voimakas yhteiskunnanvastainen kiihoitus osoittaa, että siellä on olemassa vakaa pyrkimys vetää maamme niiden samojen kumouksellisten yhteiskunnallisten ja valtiollisten aatteiden pyörteisiin, joiden toteuttamisyhteykset siellä ovat tuottaneet sanomatonta hätää ja kurjuutta.

Suomen ulkopolitiikan silmämääränä tulee olla valtakunnan itsenäisyyden turvaaminen. Vaara, joka maan rajojen ulkopuolella uhkaa maamme oikeusjärjestystä, sisäisiä rauhaa ja taloudellisia elämää, on voimakkaasti torjuttava.

Kauppapoliittisia sopimuksia maamme ja muiden maiden kesken on jo valmisteilla tai päiväjärjestykseen tulemassa. Puolue pitää tärkeänä, että niissä kaikin tavoin valvotaan kansamme tuotantotoiminnan edellytysten säilyttämistä ja vientimarkkinaimme laajentamista.

Kauppasopimuksia tehtäessä on maamme tuotannon etuja tarkasti valvottava.

Samoin kuin maamme on rehellisesti täyttänyt sen, mihin se rauhanteossa Venäjän kanssa on suostunut. samoin on sen oikeus ja velvollisuus vaatia, että myöskin toinen sopimuspuoli sen tekee. Suomen on tinkimättä pidettävä kiinni siitä, että Venäjän on täytettävä myöskin itäisten heimolaistemme hyväksi Tarton rauhansopimuksen yhteydessä tekemänsä sitoumukset. Maassamme pakolaisina olevia heimolaisiamme on taloudellisesti autettava, kunnes heille saadaan vahvistetuksi täysin turvattu paluu kotiseuduilleen ja häiritsemätön elämä siellä, sekä tehtävä heidän keskuudessaan voimakasta kansallista valistustyötä.

Suomen tulee järkähtämättä toimia niin, että Itä-Karjala saavuttaa kansallisen itsemääräämisoikeuden. Rajantakaisen kansamme osan tätä tarkoittavia pyrintöjä on maamme voimien mukaan tuettava.

Itsenäisyytensä puolustamiseksi on kansamme ensi sijassa itse oltava valmis ja varustettu. Mutta ulkoapäin uhkaavan vaaran torjumiseksi saattaa sen olla pakko etsiä myöskin muiden valtain tukea. Ne sitoumukset, jotka se puolestaan siinä tarkoituksessa tekee, ovat kohdistettavat yhteiseen puolustukseen. Missä laajuudessa yhteinen puolustus saadaan aikaan, sen täytyy riippua esiintyvistä mahdollisuuksista. Sitoumuksia, jotka estävät maamme ulkopolitiikan johtoa vapaasti noudattamasta, mitä maan etu vaatii, ei ole tehtävä.

Sopimuksia yhteisestä puolustuksesta tai muusta yhteistoiminnasta maata uhkaavien hyökkäysten torjumiseksi voidaan tehdä muiden valtain kanssa, mikäli ei sillä aseteta esteitä maamme ulkopolitiikan johtamiselle maan etujen mukaisesti.

Maamme olennaiset edut vaativat, että läheinen vuorovaikutus Suomen ja Itämeren rantamaiden kansojen välillä säilyy ja kehittyy. Tärkeänä edellytyksenä tämän saavuttamiseksi on, että Itämerestä ja Suomenlahdesta kansainvälisesti tehdään sopimuksia, jotka turvaavat pysyväisen rauhan niiden rannoilla asuville kansoille.

Kansallinen Kokoomuspuolue kannattaa periaatteessa Suomenlahden ja koko Itämeren neutralisoimista ja on valmis myötävaikuttamaan sen toteuttamiseen.

KANSALLISEN KOKOOMUSPUOLUEEN SISÄPOLIITINEN OHJELMA

Puolustuslaitos. Maan itsenäisyyden turvaamiseksi sitä uhkaavia vaaroja vastaan on sotalaitos pidettävä riittävän voimakkaana ja uhrattava siihen tarkoitukseen välttämättömät

varat. Vakinaisen sotaväen palvelusaika on määrättävä sellaiseksi, että miehistö saa tarpeellisen kouluutuksen. On mitä huonointa kansantaloutta, yhtä paljon kansan elävän voiman kuin tavaran tuhlausta, lähettää sotaan nykyaikaisen sotakouluutuksen saanutta vihollista vastaan riittämättömästi opetettua väkeä, puhumattakaan sellaisesta menettelystä maan itsenäisyydelle koituvasta vaarasta. Mutta yhtä tärkeitä kuin on, että maan nuoret miehet sotaväessä opetetaan täysin kykeneviksi ase kädessä puolustamaan isänmaatansa sen kimppuun hyökkäävää vihollista vastaan, on, että armeijassa ylläpidetään ja nuoriin sotilaihin istutetaan isänmaallinen, velvollisuuksistaan tietoinen siveellinen henki. Laillisen oikeusjärjestyksen turvaamiseksi ja maan puolustuksen vahvistamiseksi perustettua suojeluskuntalaitosta on kehitettävä ja valtion varoilla tehokkaasti tuettava.

Maassamme on ylläpidettävä sotalaitos, joka on riittävän voimakas ja kyllin harjoitettu ja varustettu turvaamaan valtakunnan itsenäisyyden. Armeijassa pitää vallita isänmaallinen ja siveellinen henki. Maan vapauden, laillisen valtiojärjestyksen ja kaikkien kansalaisten oikeuksien turvaksi on suojeluskuntalaitosta edelleen kehitettävä ja sitä tehokkaasti tuettava.

Kansankirkon asema ja uskonnonopetus. Ne periaatteet, jotka äsken Viipurin kirkkopäivillä yksimielisesti hyväksyttiin noudatettaviksi kansankirkon oloja ja sen suhdetta valtioon järjestettäessä, vastaavat Kansallisen Kokoomuspuolueen katsantokantaa. Puolue kannattaa edelleen yleisen uskonnonvapauden säätämistä. Kuitenkaan ei uskonnonvapauslaki saa säännöksillään houkutella uskonnollisten yhdyskuntain jäseniä irroittautumaan siitä kristillissiveellisestä kasvattavasta vaikutuksesta, minkä kuuluminen uskonnolliseen yhdyskuntaan tuottaa. Lain tulee antaa takeita siitä, että eroamisen edellytyksenä on vakaa harkinta eikä tilapäiset mielijohteet tai ulkoa tulleen kiihoituksen hetkellinen vaikutus. Puolue ei katso olevan syytä kirkon täydelliseen erottamiseen valtiosta, vaan vastustaa sitä, mutta kannattaa kirkon ja valtion keskinäisten siteiden asteettaista irrottamista niissä kohdissa, joissa maassa vallitsevat yleiset olosuhteet ja kirkon toiminnan menestyminen sitä vaativat. Tällaisen irrottamisen edellytyksenä on, että kirkolle luodaan tarpeelliset elimet tehtävien tarkoituksenmukaista suorittamista varten, joista valtio luopuu. Voidakseen täyttää tehtäviään, kohtuuttomasti rasittamatta jäseniään taloudellisessa suhteessa, tulee kirkon saada säilyttää loukkaamattomana oikeutensa kaikkeen kirkon toimintaa varten hankittuun omaisuuteen.

Kysymyksessä koulujen uskonnonopetuksesta Kansallinen Kokoomuspuolue pitää oikeana, että niin kansa- kuin oppikoulujen oppilaille on annettava oppilaiden enemmistön tunnustuksen mukaista kristinuskon opetusta; että suuremmille oppilasryhmille on valtion toimesta hankittava heidän uskontunnustuksensa mukaista kristinuskonopetusta; että pienten oppilasryhmäin kristinuskonopetuksesta pitävät huolta asianomaiset uskontokunnat, jotka tarpeen vaatiessa voivat sitä varten saada valtion avustusta; ja että mihinkään uskontokuntaan kuulumattomien lasten siveysopetuksesta on huolehdittava. Puolue vastustaa sitä, että siveysopin opetus, joka ei nojaudu kristinuskon opetukseen, tehdään pakolliseksi niille lapsille, joille uskonnonopetusta annetaan. Papiston palkkauskysymyksessä Kansallinen Kokoomuspuolue pitää seurakuntien kannalta mitä tärkeimpänä, että kysymys papiston palkkauksesta ja virkataloista ratkaistaan siten, että seurakunnat edelleen voivat saada palvelukseensa riittävän yliopistollisen sivistyksen saaneita pappeja, ja on sitä mieltä, että papiston palkkaussuhteet sentähden ovat niin järjestettävät, että pappien palkat vastaavat samanlaisen valmistuksen saaneiden valtion virkamiesten palkkoja ja papiston vastuunalaista tehtävää.

Yleinen uskonnonvapaus on toteutettava. Kirkon ja valtion välisiä suhteita järjestettäessä on noudatettava tarpeellista arkatuntoisuutta kansankirkkoa kohtaan. Uskonnonopetusta on yleisissä oppilaitoksissa annettava.

Kansanopetus ja kansalaiskasvatus. Suomen kansa on ammoisista ajoista syvästi kunnioittanut tietoa ja taitoa. Suomalaisuuden taistelu on ratkaisevalta osaltaan ollut taistelua tietopuolisen sivistyksen hankkimiseksi suomalaiselle kansanainekselle. Raskain uhrein saavutettu itsenäisyytemme vaatii tämän sivistyksen syventämistä ja sen ulottamista kaikkiin kansankerroksiin. Sentähden on Suomen kansa säätänyt noudatettavakseen laajan oppivelvollisuuden, niin suuria taloudellisia ponnistuksia kuin sen toteuttaminen siltä vaatiikin. Mutta tämän tietopuolisen valistuksen ohella on myöskin elävän elämän käytännöllisille vaatimuksille annettava yhä runsaampaa oikeutta; ammatti- ja kotitalousopetusta on koetettava kaikin keinoin kehittää ja samalla ohjata kansakoulunsa käynnyttä nuorisoa hyödylliseen, tuottavaan työhön. Lasten varhaisempaa ikäkauttakaan ei ole unohdettava, koska myöskin pienten lasten huoltamisella on terveydellisessä ja siveellisessä suhteessa erinomaisen suuri merkitys.

Samalla kuin oppivelvollisuutta toteutetaan on kiinnitettävä erityistä huomiota ammattiopetuksen kehittämiseen ja kansakoulun oppikurssin suorittaneen nuorison ohjaamiseen hyödylliseen työhön. Tarkoituksenmukaisen lastensuojelun aikaansaamista on lainsäädäntötietä edistettävä.

Hallitusmuoto. Tasavallan presidentin vaalia ei ole vielä kertaakaan toimitettu uuden hallitusmuodon mukaisesti. Kuitenkin on eduskunta jo hyväksynyt lepäämään yli vaalien lain, jolla määrätään presidentin vaali eduskunnan toimittavaksi. Kansallinen Kokoomuspuolue pitää tärkeänä, että säilytetään voimassa ne hallitusmuodon säännökset, joiden mukaan presidentin vaalin toimittavat kansan sitä varten valitsevat valitsijamiehet. Presidentinvallan tulee nojautua kansan hänelle mahdollisimman suoranaisesti antamaan tehtävään toimia valtion ylimpänä hallitusmiehenä. Ristiriidan ehkä sattuessa hänen ja eduskunnan välillä on hänellä, jos kansa on hänet eri valitsijamiesten toimittamalla vaalilla asettanut, parempi vapaus vedota kansaan.

Kansallinen Kokoomuspuolue vastustaa sellaista hallitusmuodon muutosta että eduskunta toimittaisi tasavallan presidentin vaalin.

Itsehallinnon kehittäminen. Jo yli puoli vuosisataa on maassamme valmisteltu n.k. ylemmänasteista itsehallintoa, joka kaikissa sivistysmaissa on toteutettu. Sen tarkoituksena on osin edistää ja voimistuttaa kunnallista itsehallintoa, osin, vähentämällä hallinnon keskitystä, tehdä erinäisten yleisten hallinnollisten tehtävien hoitaminen käytännöllisemmäksi ja vähemmän kustannuksia kysyväksi. Hyväksyen nämä tarkoitukset

Kansallinen Kokoomuspuolue pitää suotavana, että ylemmänasteinen itsehallinto toteutetaan.

Rajaseutupolitiikka. Maamme arvo ja turvallisuus vaativat, että valtiovallan taholta harjoitetaan voimakasta kansallista rajaseutupolitiikkaa ja että sitä varten laaditaan erikoinen ohjelma. Rajaseutujen henkiseen ja taloudelliseen kohottamiseen on käytettävä kansan yhteisiä varoja sekä samalla huolehdittava siitä, että opettajiksi ja virkamiehiksi rajaseuduille saadaan maan parhaita voimia.

Rajaseutujen henkiseksi ja taloudelliseksi kohottamiseksi on tarmokkaasti toimittava.

Maaseudun yhteiskunnalliset ja taloudelliset olot. Maaseudun yhteiskunnallisissa ja taloudellisissa kysymyksissä on Kansallinen Kokoomuspuolue perustamisestaan saakka omistanut pitkälle menevän uudistusohjelman. Se osoittaa, että puolue on selvillä tällä alalla tapahtuvan uudistustoiminnan tärkeydestä maallemme ja kansallemme, sekä että puolue katsoo uhraukset uudistusten aikaansaamiseksi sekä yhteiskunnan että yksityisten taholta välttämättömiksi. Toiselta puolen ohjelma osoittaa, että puolue panee erityisen painon yksityisen omistusoikeuden loukkaamattomuudelle ja yksityisen toimintavapauden koskemattomuudelle. Ohjelman perustana on ajatus, että näihin ei saa lainsäädäntötoimin koskea enemmän kuin on välttämätöntä, jotta sellaiset parannukset, jotka yhteiskunnan säännölliselle ja rauhalliselle kehitykselle ovat välttämättömät, saadaan aikaan. Mikäli yksityisen omistusoikeuteen on sitä varten koskettava, on suoritettava täysi vastike.

Näille periaatteille laadittua ohjelmaansa Kansallinen Kokoomuspuolue edelleen pyrkii toteuttamaan. Puolue kannattaa niiden mukaisesti torpparivapautuksen tarmokasta täytäntöönpanoa. Niinikään puolue hyväksyy laajan uudistusohjelman muun sisäisen asutustyön alalla. Pakkolunastuseriaatetta ei ole sovellettava, niin kauvan kuin muita keinoja on käytettävissä. Ne lainsäädäntötoimet, joihin ryhdytään, ovat valmistettavat kaikella mahdollisella huolella ja saatavissa olevaa asiantuntemusta käyttäen, ja tulee eri etupiirien edustajain olla valmistelussa mukana, jotta saataisiin aikaan kypsiä ja luottamusta herättäviä lainsäädäntötoimia. Uudistuksien täytäntöönpanotoimet ovat hoidettavat johdonmukaisuudella ja asiantuntemuksella ja on jo lainsäädäntötoimien valmistelussa kiinnitettävä tähän huomiota.

Kansallinen Kokoomuspuolue on vanhastaan omistanut ohjelmassaan erikoista huomiota uuden pientilallisuuden sekä henkiselle että taloudelliselle kohottamiselle. Sitä varten on myönnettävä varoja ja järjestettävä johdonmukaista toimintaa.

Kansallinen Kokoomuspuolue näkee maanomistajaluokassamme kansamme ydinaineksen ja panee erityisen painon maatalouselinkeinon tarkoituksenmukaiselle järjestelylle. Se katsoo, että maataloustuotanto on saatava nykyisestäään tuntuvasti kohotetuksi, m.m. käyttämällä osuustoiminnan eri muotoja. Lähimmäksi päämääräksi on pantava sen saattaminen maan elintarvekulutusta vastaavaksi. Maataloustuotannon edistämistä ja sen tuotteiden myös ulkomailla rahaksi muuttamista on valtiollan toimenpiteillä edistettävä. Maataloustuotanto ja teollisuustuotanto ovat saatavat samanlaisen ja samanarvoisen suojeluksen alaisiksi. Erityisesti on pidettävä huolta, ettei ulkomailta tuleva elintarpeiden tuonti muodostu oman maan tuotannolle tuhoisaksi.

Kansallinen Kokoomuspuolue panee puolueen ohjelman mukaisesti maaseudun yhteiskunnallisten ja taloudellisten olojen järjestelylle, maataloustuotannon kohottamiselle sekä maaseudun henkisten ja aineellisten voimien kehittämiseksi mitä suurimman painon ja vaatii edustajiltaan näiden arvojen valvomista.

Kauppa ja teollisuus. Kaupan ja teollisuuden (niihin luettuina käsityö, laivanvarustusliike ym. sivuelinkeinot) kehittämiseen on kiinnitettävä entistä enemmän huomiota. Ainoastaan silloin kun tämän elinkeinoryhmän kehitys kulkee rinnan maatalouden kehityksen kanssa, on maan taloudellinen itsenäisyys turvattu. Sentähden ei kaupan ja teollisuuden vapaata kehitystä ole lainsäädäntötoimenpiteillä rajoitettava, ellei kokonaisuuden etu ja vähäväkisten kansanryhmäin aseman turvaaminen sitä ehdottomasti vaadi. Teollisuuden

pyrkimyksiä viennin lisäämiseksi sekä kotimaisen tuotannon turvaamiseksi on riittävän tullisuojaus kautta tuettava.

Kansallinen Kokoomuspuolue tunnustaa kaupan ja teollisuuden suuren merkityksen ja pitää niiden kehittämistä tärkeänä.

Naisen yhteiskunnallinen asema. Valmisteltavana on par'aikaa tärkeitä lainsäädäntötoimenpiteitä, jotka tarkoittavat aviopuolisoiden oikeussuhteiden järjestämistä ja eritoten aviovaimon vapauttamista edusmiehyden alaisuudesta. Niinikään on viime kirkolliskokouksen päätösten johdosta valmistelun alaisena ehdotus naisen saattamisesta vaalikelpoiseksi eräisiin seurakunnallisiin luottamustoimiin, niin kuin kirkkoneuvoston ja kirkkovaltuuston jäseneksi. Kansallinen Kokoomuspuolue pitää lainsäädännön kehittämistä tähän suuntaan tärkeänä.

Kansallinen Kokoomuspuolue kannattaa toimenpiteitä naisen ja miehen yhdenvertaisuuden toteuttamiseksi yhteiskunnallisessa, taloudellisessa ja kirkollisessa suhteessa.

Kieli- ja kansallisuusasia. Suomenkielinen kansanainees on vasta pitkäaikaisten sitkeiden ponnistusten kautta saavuttanut täydet oikeudet omassa isänmaassaan. Yhdessä kohdassa on kieliasia kuitenkin vielä ratkaisematta: maan valtioniopistossa ei suomen kieli oli saavuttanut sille tulevaa asemaa. Erittäin tärkeänä olisi pidettävä myös, että Suomen maata ja kansaa koskevaa tutkimusta, samoin kuin suomalaista tiedettä yleensäkin, yleisillä varoilla kannatettaisiin.

Kansallinen Kokoomuspuolue vaatii, että Suomen valtioniopistossa suomen kieli opetuksessa asetetaan sille kuuluvalla sijalla. Puolue pitää niinikään tärkeänä, että suomalaista tiedettä tehokkaasti kannatetaan.

Vaikkei suomenkielisten puolelta ole asetettu mitään esteitä ruotsinkielen viralliselle käytölle, mikäli on kysymys ruotsinkielisen kansanaineesen asioista, ei myöskään sen käyttämiselle opetuksessa tämän kansanaineesen sivistystarvetta vastaavasti, vaan päinvastoin on myötävaikutettu molempia puolia tyydyttävän lainsäädännön aikaansaamiseen, on ruotsinkielisessä kansanaineesessä viime aikoina ilmaantunut levottomuutta ja vaadittu lainsäädännöllisiä takeita pelättyä sortoa vastaan. Ruotsinkielisten puolelta esitettyjen vaatimusten joukossa on ollut sellaisiakin, joista tulisi haittaa valtakunnan yhtenäisyydelle ja valtiolliselle lujudelle, sekä sellaisia, joiden toteuttaminen tuottaisi suomenkieliselle kansanaineeselle epäsuhtaisia rasituksia. Sellaisiin vaatimuksiin ei voida suostua.

Kansallinen Kokoomuspuolue on sitä mieltä, että maamme kielioloja järjesteltäessä hallitusmuodossa lausuttujen periaatteiden mukaisesti on vaarinotettava, ettei valtakunnan yhtenäisyyttä ja valtiollista lujutta saateta vaaranalaiseksi ja ettei luoteta suomalaiselle kansanaineeselle epäsuhtaisia rasituksia.

Raittiusasia. Kokemus osoittaa, että sen jälkeen kun kieltolaki säädettiin, aatteellinen raittius ei ole ollut niin tarmokasta kuin toivottavaa olisi ollut, ja että nykyisissä oloissa väkijuomain käyttö on esiintynyt sellaisessa muodossa, joka on omiansa ei ainoastaan turmelemaan kansan ruumiillista ja henkistä terveyttä, vaan samalla pelottavassa määrässä höllentämään lain kunnioitusta ja järkyttämään yhteiskuntajärjestystä. Siihen

erimielisyyteen ja epäselvyyteen nähden, mikä vielä kansalaisten kesken on olemassa kieltolain tarkoituksenmukaisuudesta, on meillä ja muualla saavutetun kokemuksen perusteella pyrittävä saamaan selvyttä tähän vaikeaan yhteiskunnalliseen kysymykseen, ja vasta sitten, jos jonkun muun järjestelmän huomataan tehokkaammin kuin kieltolain edistävän raittiutta, on siihen pyrittävä. Kaikissa tapauksissa on varottava, ettei erimielisyys keinoista pääse estämään pyrkimistä yhteiseen päämäärään, kansan raittiuteen.

Aatteellista raittiusityötä on tarmokkaasti tuettava ja koetettava saada se tehokkaaksi varsinkin nuorison keskuudessa. Lainsäädännön kautta on pyrittävä mahdollisimman tehokkaasti edistämään kansan raitistumista.

Virkamiesasia. Rahanarvon alentumisen ja verotaakan lisääntymisen takia ovat valtion rahapalkkaa nauttivat virka- ja palvelusmiehet, huolimatta heille myönnettyistä kalliinajanlisäyksistä, joutuneet vaikeaan taloudelliseen ahdinkoon. Vieläkin vaikeammaksi on useimmiten käynyt niiden asema, jotka, kulutettuaan loppuun voimansa valtionpalveluksessa, ovat toimeentuloonsa nähden joutuneet aivan riittämättömäksi käyneen eläkkeen varaan. Seurauksena virkamiesten taloudellisen aseman huonontumisesta on ollut, että valtion parhaita virkamiehiä suurin määrin on valtion palveluksesta siirtynyt aloille, joilla saavat riittävän toimeentulon, ja että valtion virkoihin jääneet usein ovat olleet pakoitettut, tullakseen taloudellisesti toimeen, ottamaan siihen määrin lisätöitä ulkopuolelta viran, että virkatehtävien toimittaminen siitä on kärsinyt. Valtion etu ehdottomasti vaatii, että sen palvelukseen astuneet, virkansa kunnollisesti toimittavat henkilöt saavat riittävän palkan, ja että valtio myöskin pitää huolen heidän toimeentulostaan, kun he ovat tulleet täysinpalvelleiksi. Samalla on tarkoin huolehdittava siitä, että kaikki tarpeettomat virat lakkautetaan ja että virkamiesten työteho saatetaan täysin riittäväksi.

Kansallinen Kokoomuspuolue toimii sen hyväksi, että valtion palveluksessa oleville suoritetaan heidän virka-asemaansa vastaava ja heidän toimeentulokseen riittävä palkka, että valtio täyttää velvollisuutensa myöskin heidän eläkeoikeuteensa nähden, että tarpeettomat virat lakkautetaan ja virkakoneisto yksinkertaistutetaan sekä että virka- ja palvelusmiehillä vaaditaan riittävä työteho.

Työrauha. Maan taloudellisen toiminnan elvyttämisen ja vaurastumisen välttämättömänä edellytyksenä on työrauhan vakiinnuttaminen, ja, milloin se on häiriintynyt, sen nopea palauttaminen. Tämä on edullista yhtä hyvin työnantajalle kuin työntekijälle.

Kansallinen Kokoomuspuolue tahtoo toimia työrauhan säilyttämistä ja työriitojen sovittelua koskevan lainsäädännön aikaansaamiseksi.

Yleishyödyllinen rakennustoiminta. Ne avustukset, joita valtion puolelta on muutaman vuoden aikana myönnetty kalliinajan takia lamassa olleen yksityisen rakennustoiminnan elvyttämiseksi, ovat tuottaneet varsin huomattavia tuloksia. Taloudelliset olot eivät ole maassa vielä siten vakiintuneet, että rakennusyritys yleensä voisi menestyä tämänkaltaisen tuen puutteessa, vaan tarvitaan siihen edelleen valtion kannatusta. Rahalaitokset eivät ole voineet eivätkä todennäköisesti lähiaikana voine kiinnityslainojen muodossa myöntää rakennusyrityksille riittävää luottoa. Näin ollen on myöskin verrattain huokeakorkoisten toissijaisten kiinnityslainojen myöntäminen tarpeellinen.

On toimittava siihen suuntaan, että edelleen otetaan valtion menosääntöön riittävä määräraha yleishyödyllisen rakennustoiminnan tukemiseksi.

Verotus. Siitä huolimatta, että edellä esitettyjen periaatteiden toteuttaminen vaatii huomattavia menoja, on Kansallinen Kokoomuspuolue kuitenkin sitä mieltä, että toiselta puolen valtion menoja voidaan supistaa käyttämällä rahoja ainoastaan välttämättömiin ja kansan tuotantokykyä lisääviin tarkoituksiin sekä toiselta puolen järjestämällä verotusta siten, ettei sen paino välittömästi tunnu maksajasta niin raskaalta kuin nykyään. Mitä varsinkin verotukseen tulee, on Kansallinen Kokoomuspuolue erityisesti huolehtiva siitä, että tasapuolisuutta ja oikeudenmukaisuutta noudatetaan verolakeja uudistettaessa ja säädettäessä: maaseutu ja kaupunki, liikemies ja maanviljelijä, teollisuus- ja maatyömies, vapaan elinkeinon harjoittaja ja palkannauttaja ovat oikeuksiinsa ja velvollisuuksiinsa nähden saatettavat tasavertaiseen asemaan. Kansallinen Kokoomuspuolue ei myöskään unhota sitä, että terve kansallinen veropolitiikka suosii kaikkea kotimaista tuotantoa ja yritteliäisyyttä ennen ulkomaalaista, eikä siis voi olla mukana tuotannollisten toimien sellaisessa verottamisessa, joka herpaisee toimintahalun, särkemällä menestymisen edellytykset.

Valtiotalous on järjestettävä, suurinta säästäväisyyttä noudattaen, kansamme tuotanto- ja maksukyvyyn mukaiseksi. Verolakeja uudistettaessa ja säädettäessä on huolehdittava siitä, että kukin joutuu suorittamaan veroa oikean maksukykynsä mukaan. Verotuspolitiikassa on maan pääelinkeinojen tarpeet otettava huomioon.